

Leesproblemen en dyslexie

Dyslexie betekent letterlijk: niet kunnen lezen.

Het gaat dan om het technisch lezen, waarbij klanken moeten worden gekoppeld aan schrijftekens, de letters. Leerlingen met dyslexie hebben meestal geen moeite met begrijpend lezen. Bij dyslexie gaat het om **problemen bij het technisch leren lezen**. Problemen met het leren herkennen van de koppelingen tussen klanken en letters en vervolgens de automatische herkenning van woorden.

Een kind wat dyslectisch blijkt te zijn, laat meestal eerst lees- en spellingsproblemen zien. Normaal gesproken kennen kinderen na enkele maanden leesonderwijs de letters van het alfabet en gaan dan vervolgens hele woorden tegelijk herkennen. Deze fase duurt bij kinderen met dyslexie veel langer. Na veel oefenen leren ze meestal wel lezen, maar het blijft voor hen een moeizame taak waardoor er weinig energie overblijft om te begrijpen wat er gelezen wordt.

Lees- en spellingsproblemen zijn meestal met goede adequate hulp op te lossen.

Dyslexie is een veel ingewikkelder probleem. Ook na veel extra hulp blijkt het kind toch nog maar heel **weinig vooruit te gaan**. Ongeveer 3 tot 4 % procent van de kinderen heeft een vorm van dyslexie. Dyslexie komt regelmatig voor in combinatie met andere stoornissen. Dan worden de problemen extra zwaar. Vaker is er ook sprake van spraak en taalstoornissen, motorische- of rekenproblemen of ADHD. Soms worden de andere stoornissen over het hoofd gezien omdat de aandacht alleen op dyslexie gericht is. Deze stoornissen vragen om een eigen, maar liefst wel gecombineerde aanpak. Er is geen therapie die dyslexie "geneest". De **aanpak** bij kinderen met ernstige dyslexie is erop gericht om door **training van letter-klank-combinaties, woordherkenningen** en gebruik van **strategieën voor spelling**, het minimale niveau van de **"functionele geletterdheid"** te bereiken. Dit is het niveau dat iemand nodig heeft om zich in de maatschappij te kunnen redden.

Dyslexie wordt veroorzaakt door een (minimale) afwijking in het functioneren van de hersenen. Er kan sprake zijn van een **erfelijke factor**.

Op de kleuterleeftijd is dyslexie nog niet vast te stellen. Wel kunnen er een aantal signalen zijn om het kind extra in de gaten te houden. Vooral als het kind een langzame taalontwikkeling heeft en/of wanneer dyslexie in de familie voorkomt. Dyslexie wordt soms pas in het vervolgonderwijs opgemerkt. Dat is mogelijk als de basisschool het niet heeft herkend, of als de leerling door een **zeer goede intelligentie** in staat was de problemen te omzeilen of te **camoufleren**. In het voortgezet onderwijs vallen ze dan op doordat ze opeens heel veel nieuwe woorden tegelijk moeten leren. Zo te moeten **presteren onder tijdsdruk** is erg moeilijk en de spellingsregels voor de vreemde talen zijn voor hen vaak veel te onduidelijk.

Heeft of had uw kind als peuter en/of kleuter moeite met:

- het spreken in goede woorden en zinnen?
- het goed uitspreken van woorden?
- het opvolgen van eenvoudige aanwijzingen?
- het begrijpen van vragen?
- het aan u duidelijk te maken wat het wil?
- zelf rijmwoorden bedenken?
- luisteren of geïnteresseerd te zijn in het vertellen of voorlezen van een verhaal?
- het zelf zingen van een bestaand liedje?
- het onthouden van namen en kleuren?
- het klappen van de lettergrepen van een woord?

Achteraf kunnen dit kenmerken zijn die al in de richting van leesproblemen in groep 3 zouden kunnen wijzen.

Groep 3

Eén van de eerste signalen dat er iets mis zou kunnen zijn, is het **slecht kunnen onthouden** van de namen van de geleerde **letters**. Terwijl dit bij de meeste kinderen vlot verloopt, zijn er sommigen die dit bijzonder moeilijk vinden.

Ook na heel veel herhaling lukt dit nauwelijks en net wanneer men denkt dat het toch is gelukt, is het bijv. na een week vakantie weer "weg". Sommige kinderen slaan bij het lezen en of schrijven van een woord letters over, of verwisselen letters in een woord, zodat ze iets anders lezen dat er op lijkt. Meestal zijn we dan ook een combinatie van problemen met lezen, overschrijven en spelling. Het tempo van de leesontwikkeling van de gemiddelde leerling gaat vooral na de Kerstvakantie snel vooruit. Als uw kind een leesprobleem heeft, lijkt het duidelijk achter te blijven bij de rest van de groep.

Voor uw kind is dat moeilijk, wat het merkt dit natuurlijk zelf ook. Vaak is het ook zo dat een kind, waarvan later blijkt dat het dyslectisch is, **problemen heeft met automatiseren**. Sommigen onder de 10 worden slecht onthouden. Het dubbelen en halveren van getallen gaat niet vlot, en later hebben ze grote problemen met het zich eigen maken van de rekentafels.

Vaak uiten kinderen zich door **gedragsveranderingen** die op hun beurt kunnen ontaarden in **gedragsproblemen**. Goede hulp is noodzakelijk. Pas wanneer er gedurende langere tijd gespecialiseerde hulp geboden is, kan er een dyslexieonderzoek plaatsvinden. Dit wordt bijv. gedaan door "Onderwijsadvies" in Zoetermeer of door een orthopedagoog.

Kinderen met dyslexie kunnen moeite hebben:

- om het verschil te horen tussen klanken als de m en n; p,t en k; s,f en g; eu, u en ui
- om de klanken in volgorde te zetten (dorp/drop)
- om de aandacht te houden bij "klankinformatie" (het gesproken woord)
- met het inprenten van reeksen (bijv. de tafels of de spellingregels)
- met het onthouden van vaste woordcombinaties, uitdrukkingen of gezegdes
- met het onthouden van losse gegevens (rijtjes, woordjes, jaartallen enz.)
- met het tempo van het verklanken van leesteksten
- met het lezen wat er echt in een tekst staat

De behandeling

Allereerst vindt er een gedegen **lees-/spellingsonderzoek** plaats. De behandeling van leesproblemen kan op verschillende manieren plaatsvinden.

Dit hangt af van de **motivatie** van uzelf (het is heel belangrijk u ook thuis dagelijks oefent), maar hangt ook af van de motivatie van uw kind. Een kind met dyslexie heeft minimaal 6 – 8 keer zoveel instructie en oefening nodig om het lezen en de spelling op een voldoende niveau te krijgen.

De uiteindelijke opbrengst hangt natuurlijk ook samen met de aard van de dyslexie Ook hier heb je weer gradaties in.

Een belangrijk onderdeel van de behandeling is het op een **speelse manier** gemotiveerd houden van uw kind. Ook het oefenen zelf hangt af van hoever uw kind al is in zijn leesontwikkeling, maar ook hoe de manier van **samenwerking met de leerkracht** van uw kind is. Hoe beter de hulp van de remedial teaching, van school en van uzelf op elkaar is afgestemd, hoe beter het resultaat voor uw kind kan zijn. Zeker met het maken van "leeskilometers" is **uw hulp** onontbeerlijk.

Kinderen met dyslexie ervaren vaak de nodige frustratie omdat het iets niet kan leren wat klasgenootjes met eenzelfde intelligentie wél snel onder knie krijgen. Kinderen ontwikkelen daardoor nogal eens **faalangst** of andere **emotionele problemen**.

Kijk ook eens op:

www.dyslexie.pagina.nl

www.stichtingtaalhulp.nl

www.balansdigitaal.nl

www.steunpuntdyslexie.nl

www.dyslectischekinderen.nl